

ANKASAM

bülten

6 Mart 2022
SAYI: 2022/09

Güçlü Reformlar Sürecinde Yeni Kazakistan'ın Yönü

06

ABD'nin Yeni Hint-Pasifik
Belgesi Neyi Amaçlıyor?

09

Rusya-Ukrayna
Savaşı

İÇİNDEKİLER

ANKASAM BAKIŞ

- 03 Güçlü Reformlar Sürecinde Yeni Kazakistan'ın Yönü**
Prof. Dr. Mehmet Seyfettin EROL

ANKASAM ANALİZ

- 06 ABD'nin Yeni Hint-Pasifik Belgesi Neye Amaçlıyor?**
Mustafa Cem KOYUNCU
- 11 Özbekistan Uluslararası Terörizme Karşı Tavizsiz Bir Mücadele Yürütüyor**
Erkin YULDASHEV
- 09 Rusya-Ukrayna Savaşı**
Mustafa Zafer SOYDAN
- 14 Ukrayna Krizi, Nükleer Silahlar ve Belarus**
Doç. Dr. Şafak OĞUZ

HABER - ANALİZ

- 17 Rusya'nın Ukrayna Hârekatı Ne Anlama Geliyor?**
Sibel MAZREK

BASINDA ANKASAM

- 21 Medya**

DERGİLER

- 27 Uluslararası Kriz ve Siyaset Araştırmaları Dergisi**

Bölgesel Araştırmalar Dergisi

Çankaya Mahallesi, Cemal Nadir Sokak, No: 20 06880,
Çankaya - Ankara/Türkiye
Tel: +90 312 474 00 46 | Faks: +90 312 474 00 45 E-posta:
info@ankasam.org

Tasarım-Dizgi: Esra Karadağ

Bu yayının tüm hakları Ankara Kriz ve Siyaset Araştırmaları Merkezi'ne (ANKASAM) aittir. 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca kaynak gösterilerek yapılacak makul alıntılar dışında ANKASAM'ın izni olmaksızın yayının tümünün veya bir kısmının elektronik veya mekanik (fotokopi, kayıt ve bilgi depolama, vd.) yollarla basımı, yayını, çoğaltılması veya dağıtımını yapılamaz. Bu çalışmada yer alan görüş ve değerlendirmeler yazarına ait olup, kurumsal olarak ANKASAM'ın resmi görüşünü yansıtmaz.

ANKASAM BAKIŞ

Güçlü Reformlar Sürecinde Yeni Kazakistan'ın Yönü

2022 yılının ilk günlerinde Kazakistan'da patlak veren protestoların sona ermesinin ardından Sayın Kasım-Cömert Tokayev liderliğindeki ülkede güçlü reformlar uygulanmaya başlamıştır. Yani Sayın Tokayev, Cumhurbaşkanı olduğu 2019 yılından itibaren "Halkın Sesini Duyan Devlet" şeklinde adlandırdığı süreci çok daha ileri bir seviyeye taşımıştır.

Ülkedeki problemleri reddetmeyen Kazakistan Cumhurbaşkanı, söz konusu sorunların aşılabilmesi için güçlü bir irade ortaya koymaktadır. Bu anlamda Sayın Tokayev'in 17 Şubat 2022 tarihinde Habar Ulusal Kanal'ına verdiği Kazakça röportaj, ülkedeki reformların yönüne dair mühim mesajlar barındırmaktadır.

Prof. Dr. Mehmet Seyfettin EROL
ANKASAM
Başkanı

Kazakistan Reform Dönemi

Söz konusu röportajda Kazak lider, gösterilerin barışçıl niteliklerle başladığını ve ilk aşamada hiçbir yıkımın yaşanmadığını belirterek iyi niyetli taleplerle sokağa çıkan insanlara sırt çevirmediğini gözler önüne sermiştir.

Bu kapsamda Sayın Tokayev'in görece haklı taleplerde bulunan insanlar ile teröristleri aynı kefeye koymaması oldukça mühimdir. Zaten Kazakistan'da gerçekleştirilen reformlar da iyi niyetli taleplerin göz önünde bulundurulduğunu ortaya koymaktadır. Lakin Sayın Tokayev'in de belirttiği gibi, olayların kontrolden çıkmasına yol açan terör bağlantılı, özel eğitimli suç grupları eylemleri provoke etmiştir. Nitekim Kazakistan, halkını refahını arttıracak reformlar yaparken; terörle ilişkili olan kişilerin cezalandırılması noktasında da kararlı bir duruş sergilemekte ve ülkenin ulusal güvenliğine yönelik benzer saldırıların yaşanmaması amacıyla birtakım önlemler almaktadır.

Sayın Tokayev'e göre bahsi geçen olaylar, ülkenin güvenliğine ve devletin bütünlüğüne karşı yapılan bir darbe girişimidir. Kuşkusuz Yeni Kazakistan, bu süreçten çok daha güçlü bir şekilde çıkacaktır. Zira özel eğitimli silahlı grupların iktidarı ele geçirme riski atlatılmıştır. Şimdi ise güçlü Kazakistan'ın inşa sürecine hız verilmiştir. Dolayısıyla reform zamanıdır.

Röportajının devamında "Devlet halk içindir." diyen Sayın Tokayev, ülkesinde gerçekleştirilen reformların yönünü de gözler önüne sermiştir. Kazakistan Cumhurbaşkanı'nın ifade ettiği üzere, ülkedeki reformların amacı adil bir toplum oluşturulması, tekellerin ortadan kaldırılması, iktisadi kalkınmanın sağlanması ve siyasi dönüşümün sağlıklı bir zemine oturtulmasıdır. Zira Tokayev'e göre, protestolara katılan ve teröriste olmayan iyi niyetli insanların haklı gerekçeleri vardır. Nüfusun çoğunluğu yoksuldur. Devleti tüm serveti, küçük bir grubun elindedir. Yani gelir dağılımında ciddi bir adaletsizlik söz konusudur. Protestoların başlama nedeni de budur.

Kazakistan Cumhurbaşkanı'nı başarılı kılan husus da büyük bir demokratik olgunluk göstererek devletin protestolardan gerekli dersleri çıkardığını ifade etmesidir. Üstelik Sayın Tokayev, bu konudaki görüşlerini Kazakistan Parlamentosu başta olmak üzere muhtelif platformlarda defalarca dile getirmiştir.

Ekonomide sınırlı sayıda insanın egemen olduğunu belirterek "oligopol" terimini kullanan Kazak lider, "Bu, genel olarak adaletin ve aslında gerçek rekabetin önündeki engeldir. Bu sorunu çözmezsek, ekonomimiz gelişmeyecek ve iç siyasi durum daha da kötüleşecek. Bu nedenle başlıca amacım hem ekonomide hem de siyasette tekelleri ortadan kaldırmaktır." demiştir.

Kuşkusuz Sayın Tokayev'in sözleri, ülkenin serbest piyasa ekonomisine entegrasyona odaklanacağı ve siyasette demokratikleşme noktasında ciddi adımlar atılacağı anlamını taşımaktadır. Yani Sayın Tokayev, liberalleşme noktasında kararlı bir tavır sergilemektedir.

Müreffeh bir toplum yaratmak için yalnızca devletin değil; vatandaşların da çok çalışması gerektiğine dikkat çeken Kazak lider, en acil sorunun çalışkanlık fikrinin topluma aşılması ihtiyacı olduğunu vurgulamış ve "Ülkede bilinen olumsuz faktörlere rağmen etkili çalışma için birçok fırsat var. İyi ve kötü hakkında hiç kimse büyük Abay'dan daha fazlasını söyleyemez. Abay'ın 'gayret, emek, tefekkür, şükür ve merhamet' tavsiyesi çok önemlidir." demiştir.

Dolayısıyla Kazakistan Cumhurbaşkanı, ülkesinde reformlar aracılığıyla müreffeh bir toplum yaratmak isterken; herkesin çok çalışması gerektiğinin de farkındadır. Bu da Kazakistan'ın dünyada hak ettiği yere ulaşmasının bir gereğidir.

Yeni Kazakistan'ın Hedefi: Bağımsızlığın ve Egemenliğin Pekiştirilmesi

Bilindiği üzere Kazakistan, zorlu ve kaygan yollardan geçerek birçok badireyi atlatmış ve uluslararası toplumun saygın bir üyesi haline gelmeyi başarmıştır. Orta Asya'nın en istikrarlı devletlerinden olan Kazakistan, 2022 yılının Ocak ayındaki hadiseleri de köklü tarihinin verdiği birikim sayesinde atlatmayı başarmıştır.

Sayın Tokayev, "Yaşanan trajedi sırasında halkımız birliğini göstermiştir. Bunu diğer nesillere aktarmalıyız." diyerek adeta Türkçede kullanılan "Her şerde bir hayır vardır." sözleriyle uyumlu bir şekilde 2022 yılının Ocak ayındaki olayların Kazak toplumundaki birliktelik hissini

kuvvetlendirdiğine işaret etmiştir. Kazakistan'ın büyük ve güçlü bir millet ve devlet olma hissini gelecek nesillere aktarması ise bağımsızlığın ve egemenliğin pekiştirilmesini gerektirmektedir.

Ülkenin parlak bir geleceği olduğuna vurgu yapan Sayın Tokayev, devletin egemenliğini ve bağımsızlığını pekiştireceklerini belirtmiştir. Ülkenin bağımsızlığının her şeyden daha değerli olduğunu belirten Kazak lider, "Onu göz bebeğimiz gibi korumak hepimizin müşterek görevidir." demiştir.

Ayrıca Tokayev, bağımsızlık ve egemenlik bağlamında dil politikalarına da değinmiştir. Bu kapsamda Sayın Tokayev, "Dilimize gelince, onu koruyacağız. Aksi olmayacaktır. Çünkü tarihimizin en zor dönemlerinde dilimiz, öngörülü büyüklerimiz ve sıradan insanlarımız sayesinde ayakta kalmıştır. Ancak, dili düzenlememiz gerekiyor." şeklindeki sözleriyle dil reformuna işaret etmiştir.

Bununla birlikte Kazakistan Cumhurbaşkanı, "Sorun Latin alfabesine hızlı bir geçiş değildir. Bu konu iyice tartılmalıdır. İyice araştırılmalıdır. Gereksiz yere acele etmemeliyiz." sözleriyle köklü reformların zamana ihtiyacının olduğunu altını çizmiştir. Zira aceleyle atılan adımlar, bazen beklenen sonuçları vermemektedir.

Aslında Kazakistan'daki reform süreçlerinin geneli için bu durumu ifade etmek mümkündür. Yeni Kazakistan'ın inşa sürecinde sayın Tokayev, vizyoner bir liderlik örneği göstermekte ve ülkenin ihtiyaçlarına göre gereken adımları atmak için kararlı bir tavır sergilemektedir. Fakat bazı konularda zamana ihtiyaç duyulduğu da açıktır. Önemli olan reform yönündeki iradenin sağlamlığıdır. Sayın Tokayev de bu konuda son derece tutarlı bir lider olduğunu ortaya koymaktadır.

Dengeye Dayalı Çok Vektörlü-Yönlü Dış Politika ve Rusya

Orta Asya'nın en dinamik devletlerinden olan Kazakistan'ın başarısında uyguladığı dış politikanın etkisi büyüktür. Aslında bu politikanın da en önemli mimarı Sayın Tokayev'dir. Zira 1994-1999 ve 2002-2007 yılları arasında Dışişleri Bakanı olarak görev yapan Kazakistan Cumhurbaşkanı, söz konusu dönemde Kazakistan'ın uluslararası toplumun saygın bir üyesi haline gelmesine büyük katkıda bulunmuştur.

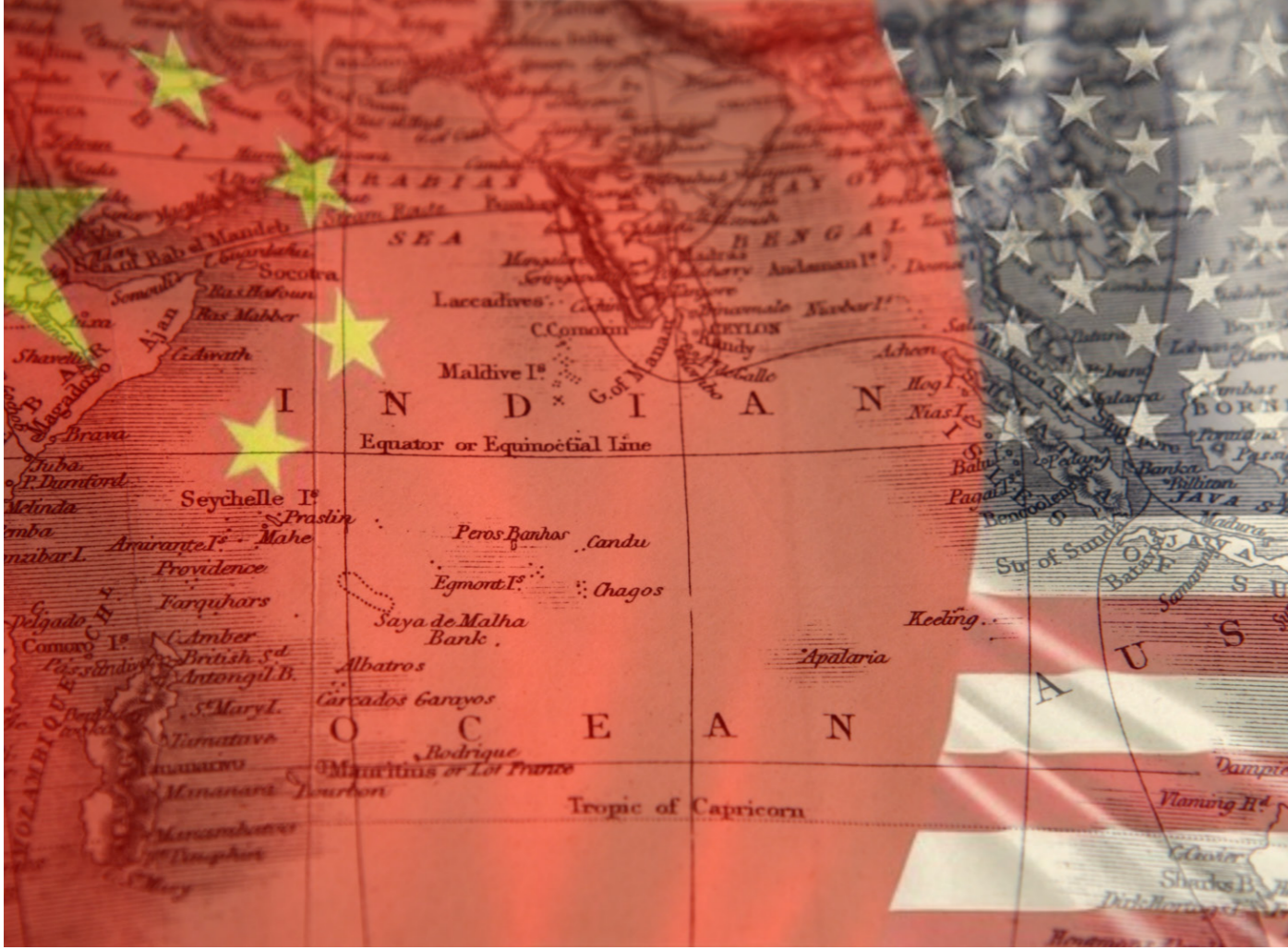
Görev yaptığı dönemde dünyada Çince bilen tek Dışişleri Bakanı olarak tanınan ve aslında bir Çin uzmanı olan Sayın Tokayev, Rusya'yı da yakından tanımaktadır. Nihayetinde, Kazakistan'ın uluslararası politikadaki başarısı da komşusu olan bu iki büyük güçle kurduğu dengeli politikanın neticesidir. Ayrıca Sayın Tokayev, Birleşmiş Milletler (BM) Genel Sekreter Yardımcısı olarak çalışmasının da etkisiyle Batılı devletlerle de iyi ilişkiler tesis etmiştir. Bu durum ise Kazakistan'ın çok vektörlü-yönlü dış politikasını başarıyla uygulamasına vesile olmuştur.

2022 yılının Ocak ayındaki protestolarda ise Sayın Tokayev, son derece normal bir şekilde ülkesinin üyesi olduğu güvenlik örgütü olan Kolektif Güvenlik Antlaşması Örgütü'nden (KGAÖ) yardım istemiştir. Nitekim KGAÖ'nün desteği, protestoların kontrolden çıkmasını önlemiştir.

Bu doğrultuda röportajda Rusya'ya ilişkin değerlendirmelerde de bulunan Kazakistan Cumhurbaşkanı, "Rusya Kazakistan'ın komşusu ve ortağıdır. Böyle bir durumda bize yardıma gelmesi gayet normaldir. Bunu "Kazakistan'ı kurtarmak" olarak değil; "ortak çıkarlarımızı kurtarmak için yapılan bir eylem" şeklinde nitelendirmek gerekir." cümlesini kurmuştur.

Ayrıca Sayın Tokayev, Putin'e borçlu olmadıklarını da dile getirmiş ve "KGAÖ birliği, Putin'e veya Rusya'ya bağlı bir askeri birlik değildir. Bu örgütün askeri bileşimi, tüm üye devletlerin askerlerinden oluşur. Rusya'nın yanı sıra Belarus, Ermenistan, Tacikistan ve Kırgızistan'ın da askeri birlikleri bulunmaktadır. Kazakistan da bu örgütün kurucu ve tam üyesidir. Bu nedenle her şey yasal ve mantıklıdır." yorumunu yapmıştır. Buna ek olarak Tokayev, "Rusya'ya gelince, bu büyük güç, jeopolitik çıkarlarını savundu. Rusya'nın Kazakistan'ın istikrarına ihtiyacı var... Genel olarak, kimseye bir şey borçlu değiliz. Kazakistan egemen bir devlettir. Bu sebeple politikamız bağımsızdır." demiştir.

Hiç kuşkusuz Kazakistan Cumhurbaşkanı'nın açıklamaları, ülkesinin bağımsızlığına verdiği önemi net bir şekilde ortaya koymakta ve çok vektörlü-yönlü dış politikanın devam edeceğine işaret etmektedir.

ANKASAM ANALİZ

ABD'nin Yeni Hint-Pasifik Belgesi Neyi Amaçlıyor?

Son yıllarda artan Çin-Amerika Birleşik Devletleri (ABD) rekabeti, uluslararası ilişkileri yeni bir dönüşüme zorlayacak en önemli jeopolitik çekişme olarak dikkat çekmektedir. Çin'in Şi Cinqing yönetimiyle başlayan daha fazla güç ve hak talebi, ABD'nin bölgeye yönelmesine ve yeni stratejiler benimsemesine neden olmuştur. Barack Obama döneminde başlatılan Hint-Pasifik bölgesine yönelik diplomatik ve ekonomik açılım, Donald Trump döneminde güvenlik boyutuna evrilmiştir. Özellikle de Trump'ın Çin'e karşı sert

söylemleri ve güvenlik boyutlu bakışı, uluslararası ilişkilerin yönünü bu coğrafyaya çevirmesine neden olmuş ve yoğun bir şekilde "Çin tehdidi" vurgusunun yapılmasını sağlamıştır. Trump'ın ardından yönetime gelen Joe Biden ise seçmelerinin bölgeye yönelik stratejisini devam ettirmekte ve her iki başkanın izlediği stratejiyi birleştirerek "ekonomik-diplomatik-güvenlik" alanında bir strateji uygulamaktadır.

Bilindiği üzere Çin'in çevrelenmesi ve ABD'nin

Mustafa Cem KOYUNCU
ANKASAM
Asya-Pasifik
Araştırma Asistanı

bölgeye yönelik attığı adımlar, bir süredir "Özgür ve Açık Hint-Pasifik" kavramıyla özdeşleşmiş durumdadır. Nitekim ilk kez Trump yönetiminde açıklanan Hint-Pasifik Strateji belgesi, ABD'nin müttefikleriyle birlikte Pekin'e bakış açısını yansıtan bir rapor olarak değerlendirilmiştir. Bu sebeple Biden yönetiminin açıklayacağı Hint-Pasifik Stratejisi, geleceğe yönelik atılacak adımları göstermesi bakımından uzun süredir beklenmekteydi. Bu kapsamda Biden yönetimi, 11 Şubat 2022 tarihinde beklenen Hint-Pasifik raporunu açıklamıştır.[1]

"ABD'nin Hint-Pasifik Stratejisi" başlığını taşıyan raporda Washington yönetiminin bölgeye ilişkin 5 temel hedefi şu şekilde sıralanmıştır:

- Özgür ve Açık Hint-Pasifik'in güçlendirilmesi
- Bölge içinde ve dışında bağlantılar kurulması
- Bölgesel refahın sürdürülmesi
- Hint-Pasifik bölgesinin güvenliğinin artırılması
- Uluslararası tehditlere karşı bölgesel dayanıklılığın geliştirilmesi

ABD, 12-24 ay içinde gerçekleştirmek istediği 5 temel hedef için 10 ana strateji belirlemiştir:

- Hint-Pasifik'e yeni kaynaklar sağlamak
- Hint-Pasifik ekonomik çerçevesi başlatmak
- Caydırıcılığı güçlendirmek
- Güneydoğu Asya Ülkeleri Birliği'ni (ASEAN) güçlendirmek
- Hindistan'ın bölgesel liderliğini desteklemek
- Dörtlü Güvenlik Diyalogu'nu (QUAD) güçlendirmek
- ABD-Japonya-Güney Kore işbirliğini derinleştirmek
- Pasifik Adaları'nda dayanıklılık inşa etmek için ortaklıklar kurmak
- İyi yönetim ve hesap verebilirliği desteklemek
- Açık, dayanıklı, güvenli ve güvenilir teknolojilerini desteklemek

Biden yönetimi tarafından açıklanan mevzu bahis rapor, ABD'nin bir Pasifik ülkesi olduğunu bir kere daha teyit ederken; bölgeye olan yaklaşımını da şu sözlerle ifade edilmiştir:[2]

"Başkan Biden yönetiminde ABD, Hint-Pasifik'teki uzun vadeli konumumuzu ve bağlılığımızı güçlendirmeye kararlıdır. Kuzeydoğu Asya ve Güneydoğu Asya'dan Pasifik Adaları da dahil olmak üzere Güney Asya ve Okyanusya'ya kadar bölgenin her köşesine odaklanacağız."

Trump döneminde açıklanan iki raporun aksine; yeni raporun daha net ve hedefe yönelik olarak yazıldığı söylenebilir. Raporu, ABD'li karar alıcılar tarafından geçmişte açıklanan politikaların vurgulandığı da bir gerçektir. Lakin raporda, yorumlamaya açık ve ABD'nin geleceğe yönelik planları hakkında ipucu veren satırlar da vardır.

Öncelikle geçmiş raporların aksine Güney Kore vurgusu, ABD'nin iki önemli müttefiki olan Japonya ve Güney Kore arasındaki sorunların çözülmesi için bir girişim başlatacağı izlenimini oluşturmaktadır. Son aylarda Kuzey Kore'nin füze denemeleri, ABD-Japonya-Güney Kore üçlü mekanizmasının daha aktif bir şekilde çalışmasını sağlamıştır. Bu yakınlaşmayla birlikte, ABD öncülüğünde Japonya ile Güney Kore arasındaki ihtilafların çözülmesi, iki ülkenin de Çin'e daha fazla odaklanmasını sağlayacak ve ekonomik olarak Çin'i çevreleme stratejisinin gücünü arttıracaktır.

Raporda vurgulanan ve ayrı bir başlık açılan bir diğer konu ise Hindistan'dır. Hindistan, raporda ABD'nin Hint-Pasifik politikalarında önemli bir aktör olarak tanımlanırken; bölgesel bir güç olarak da konumlandırılmıştır. Lakin Hint milliyetçiliğinin baskın olduğu bir dönemde kullanılan söz konusu ifade, Yeni Delhi'de rahatsızlık yaratmıştır. AUKUS sürecine dahil edilmemesi, son QUAD toplantısında Ukrayna vurgusunun yapılmasından duyulan rahatsızlık ve ABD'nin bölgeye çekmeye çalıştığı İngiltere başta olmak üzere Avrupa ülkeleri ve doğal olarak Anglo-Sakson bakış açısı gibi nedenler, Hindistan'ın duruşunu sorgulatacak gelişmeler olarak

yorumlanabilir. Bu sebeple Yeni Delhi yönetimi, gelecek dönemde kendi rolünün, bölgesel olmaktan ziyade; küresel bir çapta değerlendirilmesi gerektiğini talep edecektir.

Raporda dikkat çeken bir diğer husus ise ASEAN vurgusudur. Hint-Pasifik bölgesinin merkezinde bulunan ülkelerin oluşturduğu ASEAN, son yıllarda izlediği "merkezilik" stratejisiyle ön plana çıkmaktadır. Bununla birlikte son aylarda Çin'in Kamboçya'yı kullanarak Myanmar üzerinden ASEAN'in merkezilik politikasını yıpratma çabalarının olduğu bilinmektedir. Bu konjonktürde ABD'nin merkezilik politikasına vurgu yapması, ASEAN'ı Washington'a daha fazla yakınlaştırabilir.

“ Uluslararası sistem, yeni bir jeopolitik dalgalanmaya ve çok kutuplu bir yapıya evrilmektedir. Nitekim söz konusu raporda sıklıkla vurgulanan “kolektif çaba” söylemi, ABD'nin artık tek kutup olduğu bir dünyanın bulunmadığını kendi ağzından doğrulaması anlamına gelmektedir. ”

mada bölge ülkelerini yanına çekerek güçlü bir güvenlik mimarisi kurması sağlanacaktır. İttifakına kattığı ülkelerin ve kurumların arasındaki koordinasyonu arttırma gücüyle doğru orantılı olarak Washington, Hint-Pasifik bölgesinde Çin Ordusu'na karşı savunma esnekliği ve caydırıcılık sağlayacaktır.

Uluslararası sistem, yeni bir jeopolitik dalgalanmaya ve çok kutuplu bir yapıya evrilmektedir. Nitekim söz konusu raporda sıklıkla vurgulanan "kolektif çaba" söylemi, ABD'nin artık tek kutup olduğu bir dünyanın bulunmadığını kendi ağzından doğrulaması anlamına gelmektedir. Bu noktada ilgi çekici bir husus vardır. Zira tartışmalı bir seçimin ardından yönetime gelen Biden'in uyguladığı politikalar, söylemler ve yönetim tarzı Trump ile ta-

Raporun güvenlik konusunda öne çıkan en kritik ifadesi ise "entegre caydırıcılık" olmuştur. Bilindiği üzere ABD, son yıllarda bölge içinden ve dışından ülkelerin dahil olduğu girişimler başlatmaktadır. AUKUS ile Anglo-Sakson temelli bir güvenlik anlaşması meydana getirirken; QUAD ile daha kapsamlı ve bölgenin ruhunu içine alan bir örgütlenme içine girmiştir. Bunların yanında bölge ülkeleriyle ikili güvenlik anlaşmaları yapmakta ve çok sayıda askeri tatbikat düzenlemektedir. Entegre caydırıcılık kavramının bu kapsamda değerlendirilmesi halinde, ABD'nin başını çektiği örgütler arasındaki işbirliğinin artacağı, yeni ülkelerin QUAD'a katılacağı ve AUKUS gibi güvenlik anlaşmalarının genişletileceği öngörülebilir. Bu sayede ABD'nin Çin'e karşı başlattığı kampa-

mamen zıt olmasına rağmen Çin'e karşı uygulanan çevreleme politikası ve Hint-Pasifik stratejisi bağlamında attığı adımlar, Trump'ın ve hatta Obama yönetiminin devamı niteliğindedir. Bu sebeple ABD'nin bölgeye yönelişini, kendi müesses nizamının makro planı olarak görmek yanlış olmayacaktır. ABD, şu anda ve gelecekte Hint-Pasifik bölgesini en öncelikli alan olarak seçmiştir. Bu yüzden de dünyanın geri kalan bölgelerindeki çabaları ve etkisi azalacaktır.

[1] "Indo-Pacific Strategy of The United States", The White House, <https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2022/02/U.S.-Indo-Pacific-Strategy.pdf>, 2022.

[2] "Indo-Pacific Strategy...", a.g.r., s. 5.

ANKASAM ANALİZ

Rusya-Ukrayna Savaşı

21 Şubat 2022, dünya siyaseti açısından olağanüstü bir gün olarak tarihe geçmiştir. Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin, söz konusu günün akşam saatlerinde yaklaşık bir saat süren ulusa sesleniş konuşmasında sekiz yıldır çatışmaların sürdüğü Donetsk Halk Cumhuriyeti (DHC) ve Luhansk Halk Cumhuriyeti'nin (LHC) bağımsızlığını tanıyan bir karara imza atmıştır. Atılan bu imza, küresel çapta geniş yankılar uyandırmış ve Rusya'nın ilk önce bölgeye ve daha sonra da Kiev'e askeri hareket düzenlemesi endişesini gündeme getirmiştir.

Rusya, DHC ve LHC'nin tanınmasından üç gün

sonra da sabahın erken saatlerinde Donbas'a girerek bir askeri harekât başlatmış ve endişeleri haklı çıkarmıştır. Ukrayna'yı Belarus, Donbas ve Kırım üzerinden abluka altına alan Rusya, Donbas'a girdikten kısa bir süre sonra, başta başkent Kiev, Harkov, Kramators, Mariupol, Mykolaiv ve Odessa olmak üzere birçok kenti bombalayarak "özel operasyon" adı verdiği savaşı başlatmıştır. Saldırıları nedeniyle Ukrayna'nın birçok bölgesinde sivil halk sığınaklara yerleşmiş, bazıları Polonya ve Romanya sınırlarına doğru ilerlemiş, ülkede olağanüstü hal (OHAL) ve sıkıyönetim ilan edilmiştir. Ukrayna'da eli silah tutan herkesin silahlandırılması

Mustafa Zafer SOYDAN

çağırısı, Kiev'de bulunan bütün Rus diplomatların tahliye edilmesi ve Ukrayna'nın Rusya'yla bütün diplomatik ilişkileri kesmesi, yaşanan mühim gelişmeler olarak dikkat çekmektedir. Söz konusu gelişmeler, bölgede barışın tesis edilmesinin günden güne zorlaşacağına ve birçok asker ve sivilin daha hayatını kaybedeceğine işaret etmektedir.

Putin, Kiev rejimi tarafından sekiz yıldır zorbalığa ve soykırma maruz kaldığını iddia ettiği Rus vatandaşlarını koruma ar-gümanı ile savaşı meşrulaştırmaya çalışmıştır. Putin'in iddia ettiğine göre, bölgede yaşayan Rus vatandaşlarına Kiev yönetimi tarafından asimilasyon politikası uygulanmış ve Ukrayna mahkemeleri, işlenen kanlı suçlar karşısında adaleti tarafsız ve bağımsız bir şekilde tecelli ettirememiştir. Ayrıca Putin, Rus vatandaşları da dahil olmak üzere sivillere yönelik işlenen suçlar karşısında kimsenin cezasız kalmayacağını dile getirmiştir.[1]

Rusya Parlamentosu'ndan asker gönderme yetkisi alan Rus lider, verdiği radikal kararlarla adeta dünyaya meydan okumuş, yaptıklarının yapacaklarının teminatı olduğu yönündeki misille-mesiyle operasyonları genişletebileceğinin sinyallerini vererek Avrupa Birliği (AB), Kuzey Atlantik İttifak Örgütü (NATO) ve Amerika Birleşik Devletleri'ne (ABD) karşı sert ikazlarda bulunmuştur. Rusya Devlet Başkanı'nın bu şekilde özgüvenli konuşmasının arkasında Rusya'nın en önemli nükleer güçlerden biri olduğu gerçeği yatmaktadır.

Rusya ile Ukrayna arasında cereyan eden bu savaş, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra ilk kez nükleer güce sahip bir ülkenin diğer bir devlete saldırması anlamını taşıması sebebiyle büyük önem arz etmektedir. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra başlayan Soğuk Savaş döneminde birçok krizle karşı karşıya gelindiği halde, nükleer silah gündeme gelmemiştir. Üstelik nükleer silahların üretiminin azalması yönünde ciddi adımlar atılmıştır. Ancak Ukrayna'nın nükleer silaha sahip olmaya çalıştığını öne süren Putin'in Rusya'nın buna müsaade etmeyeceğini belirtmesi, gelecek günler açısından menfi anlamlar taşımaktadır.

Sorulması gereken en önemli soru, hangi gelişmelerin yaşanması neticesinde savaşın son bulacağı sorusudur. Bu konuda Rusya'nın talepleri şu şekildedir: Ukrayna'nın NATO'ya girmemesi, Rus sınırlarına yakın bölgelerde NATO askerlerinin konuşlandırılmaması, askeri tatbikatların yapılmaması ve Kırım'ın Rus toprağı olarak tanınmasıdır. Aslında Rusya, Ukrayna'nın NATO ile kendi sınırları arasında bir tampon bölge olarak kalmasını istemektedir. Ancak NATO'yla sınır komşusu olmak istemeyen Rusya, Ukrayna'yı tamamen işgal etmesi halinde, kendi eylemleri sonucunda böyle bir komşuluk ilişkisiyle karşı karşıya kalacaktır.

Ayrıca Rusya, söz konusu operasyonu, Ukrayna'nın NATO'ya alınmayacağına defalarca belirtilmesine rağmen gerçekleştirmiştir. NATO'nun Kırım'ı tanıma meselesinde ise örgüt, Kırım'ın ilhakını uluslararası hukuka aykırı bulmakta ve Ukrayna'nın toprak bütünlüğüne karşı atılan saygısızca bir adım şeklinde değerlendirmektedir. Bu bağlamda NATO, Kırım'ın Rusya tarafından ilhak edilmesini tanımayacaktır.

Ukrayna, askeri donanım açısından Rusya'yla kıyaslanamayacak derecede zayıftır. Bu nedenle Ukrayna Cumhurbaşkanı Vladimir Zelenski, başta NATO, ABD ve AB olmak üzere tüm dünyaya yardım çağrısında bulunmaktadır. Peki, Batı bu çağrılar karşısında ne yapmaktadır?

Batı, Rusya'nın askeri hareketini kınayan açıklamalar yaparak birtakım yaptırımları devreye sokmuştur. Almanya, 2018 yılında inşaatına başlanılan ve maliyeti 9.5 milyar dolara olan Kuzey Akımı-2 Projesi'ni durdurma kararı almış; ABD, ilhak edilen bölgelere ekonomik yatırımları yasaklamış ve Moskova'nın Batılı sermaye piyasalarıyla ilişkilerinin kesileceğini belirtmiştir. AB, Rus ekonomisinin zayıflatacağını, AB'deki Rus varlıklarının dondurulacağını ve Rus bankalarının AB finans piyasasına erişiminin durdurulacağını dile getirmiştir.[2] Ayrıca AB, aralarında Rusya Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Maria Zaharova'nın da bulunduğu 27 gerçek ve tüzel kişiye ve 351 milletvekiline yaptırım kararı almıştır.[3]

AB Komisyonu Başkanı Von Der Layen'in açıklamalardan ise ek yaptırımların da devreye gireceği anlaşılmaktadır. NATO ise her seferinde Rusya'yı kınamakta, Ukrayna'nın toprak bütünlüğünün korunacağına dair mesaj yayınlamakta; ancak caydırıcı somut adımlar atmamaktadır. Bu da Rusya'ya cesaret vermektedir.

Tüm bu gelişmelerden hareketle, Rusya'nın Batı ve NATO'ya karşı zaferinden bahsedilemese de Batı'nın Rusya karşısında caydırıcılığını yitirdiğinden söz edilebilir. Nitekim Batı'nın Rusya'yı durduracak potansiyeli olmasına rağmen pasif açıklamalarla yetindiği aşikardır.

[1] "Путин объявил о специальной военной операции в Донбассе, Putin ob'yavil o spetsial'noy voyennoy operatsii v Donbasse", РИА Новости, <https://ria.ru/20220224/operatsiya-1774620380.html>, (Erişim Tarihi: 24.02.2022).

[2] "Еврокомиссия предложит новый пакет санкций против России", Газета.ру, <https://www.gazeta.ru/politics/news/2022/02/24/17337961.shtml>, (Erişim Tarihi: 24.02.2022).

[3] Евросоюз ввел новые санкции против России, Yevrosyozuz vvel novyye sanktsii protiv Rossii, Tacc, <https://tass.ru/mezhdunarodnaya-panorama/13821787>, (Erişim Tarihi: 24.02.2022).

Özbekistan Uluslararası Terörizme Karşı Tavizsiz Bir Mücadele Yürütüyor

3-4 Mart 2022 tarihlerinde Taşkent, "Birleşmiş Milletler (BM) Küresel Terörle Mücadele Stratejisinin (KTMS) Uygulanmasına Yönelik Ortak Eylem Planı Çerçevesinde Orta Asya Ülkelerinin Bölgesel İşbirliği" konulu üst düzey bir uluslararası konferansa ev sahipliği yapmaktadır. Kuşkusuz terörle mücadele süreçlerinde eşgüdümlü ve uyumlu tedbirlerin geliştirilmesi büyük önem arz etmektedir. Bu konuda bölge ülkelerinin ve uluslararası toplumun çabalarının pekiştirilmesi gerekmektedir.

Özbekistan Cumhurbaşkanı Sayın Şevket Mirziyoyev'in girişimiyle düzenlenen ve BM Genel Kurulu'nun 75. oturumunda gündeme get-

irilen bu etkinlikte, Orta Asya ülkelerinde BM Küresel Terörle Mücadele Stratejisi'nin (KTMS) uygulanmasına ilişkin politikaların belirlenmesi hedeflenmektedir. Konferansta terörle mücadelede alınacak önlemlerin, yürütülecek işbirliği süreçlerinin ve insan haklarına ve hukukun üstünlüğüne dayalı bir uluslararası düzenin tesis edilmesi için yapılması gerekenler tartışılmaktadır.

Bilindiği gibi terörizm, barış ve uluslararası güvenliğe yönelik başlıca tehditlerden biridir. Taşkent, koşulsuz bir biçimde terörün her türlüşünü kınamakta ve bu tehlikeye karşı kapsamlı bir mücadele yürütmektedir. Terörizmin

Erkin YULDASHEV
Özbekistan Cumhuriyeti
Başsavcı Yardımcısı

yayılmamasına neden olan koşulları ortadan kaldırmak ve uluslararası toplumla yakın koordinasyon ve işbirliği içinde hareket etmek, Özbekistan'ın öncelikleri arasında yer almaktadır.

Modern dünyadaki terör faaliyetleri, karmaşık ve çok yönlüdür. Üstelik ulusal hudutlarla sınırlı değildir. Zira terör, insanları yaşam, özgürlük ve fiziksel bütünlük haklarından mahrum ederek insan haklarını doğrudan etkilemektedir. İnsan kayıplarına ek olarak terörizm; hükümetleri istikrarsızlaştırmak, sivil toplumun işleyişini baltalamak, barış ve güvenlik ortamını ortadan kaldırmak ve sosyo-ekonomik kalkınma süreçlerine yönelik tehditler oluşturmak gibi etkilere sebebiyet verebilmektedir. Bu nedenle Özbekistan da uluslararası mevzuattaki gibi, öncelikle insan haklarının korunmasına odaklanmakta ve istikrarı sağlamayı öncelemektedir. Bu kapsamda Özbekistan, aşırılıkçılık ve terörizmle mücadele için esas normları içeren bir dizi yasal düzenleme yapmıştır.

Özbekistan, küresel toplumun tam teşekküllü bir üyesidir. 14 farklı uluslararası terörle mücadele anlaşmasına ve terörle mücadele için bölgesel anlaşmalara katılım sağlamıştır. Ulusal çıkarlarını göz önünde bulunduran Özbekistan, terörle mücadeleye ilişkin BM sözleşmelerinin teamüllerini ulusal mevzuatına başarıyla uygulamıştır. Örneğin, "Uçakta İşlenen Suçlar ve Diğer Bazı Fiillere İlişkin Sözleşme" (Tokyo, 1963) ve "Uçakların Hukuka Aykırı Olarak Ele Geçirilmesinin Önlenmesine Dair Sözleşme"de (The Hague, 1970) belirtilen hükümler, Özbekistan'ın ulusal yasalarına yansıtılmıştır.

Özbekistan, tarih boyunca defalarca aşırılık ve terörizm eylemleriyle karşı karşıya kalmıştır. Aşırılıkçılık ve terörizmle karşı elde edilen tecrübeler, Orta Asya'daki terör faaliyetlerinin esas olarak milliyetçi, dini ve radikal fikirler altında yürütüldüğünü göstermektedir. Terörle mücadele çalışmaları; "Özbekistan Cumhuriyeti Anayasası", "Terörizmle Mücadele Yasası", "Aşırılıkla Mücadele Yasası", "Suç Gelişmelerinin Yasallaştırılmasına Karşı Mücadele, Terörizmin Finansmanı ve Kitle İmha Silahlarının Çoğalmasının Finansmanı Hakkında Kanunlar", Özbekistan Cumhuriyeti Ceza Kanunu ve diğer düzenleyici yasal düzenlemeler çerçevesinde yürütülmektedir.

Ulusal mevzuat, cezai sorumluluğun sağlandığı uluslararası standartları karşılayan "terörizm" kavramının net bir tanımını sunmaktadır. Terörle ilgili suçlar yasa kapsamındadır. "Yaklaşan veya işlenen terör eylemleri hakkında bilgi ve gerçekleri bildirmeme", "terörist faaliyetlerde bulunmak amacıyla hareket etme", "terörün finansmanı", "Özbekistan Cumhuriyeti'nin anayasal düzenine istilada bulunma" ve "aşırı dinci, ayrılıkçı veya radikal-marjinal örgütler oluşturma ve bu örgütlere liderlik etme veya katılımında bulunma" suçları bunlardan en bilinen-

leridir. Terör eylemlerinin hazırlanması ve işlenmesinin hem organizatörlere hem failere hem de bu eylemlere doğrudan veya dolaylı olarak dahil olan diğer kişilere, kışkırtıcılara ve suç ortaklarına cezai sorumluluk oluşturduğu belirtilmelidir.

"Terör faaliyetleri yürütmek amacıyla eğitim, ayrılma veya hareket etme" maddesi, özel bir itina gösterilmesini sağlamakta, terör faaliyetlerine katılmak için yurt dışına seyahat etmeyi veya Özbekistan Cumhuriyeti topraklarından geçmeyi suç saymakta ve sorumluluk tesis etmektedir.

Bilindiği üzere, Özbekistan'da 16 dini mezhebin temsilcisi barış ve uyum içinde yaşamaktadır. Devlet; düşmanlığın kışkırtılması, vatandaşların dini duygularına yönelik nefret/hakaret ve saygısızlığı önlemek için kapsamlı önlemler almaktadır.

"Vicdan Özgürlüğü ve Dini Örgütler Hakkında Kanun" uyarınca, ülke vatandaşlarının herhangi bir dine inanma veya herhangi bir dine inanmama hakkı, anayasal güvence altına alınmıştır. Bir dinin veya inancın diğerlerine göre avantajı konuma getirilmesine ya da kısıtlanmasına izin verilmemektedir.

Özbekistan kanunları, herkesin din ve vicdan özgürlüğü olduğunu kabul ederek vatandaşların haklarını tam olarak sağlamaktadır. Bireylere dini zulümlerde bulunulması, yasalarla yasaklanmıştır.

Aynı zamanda radikal ideolojiye karşı koymak için Sayın Özbekistan Cumhurbaşkanı'nın girişimiyle BM Genel Kurulu'nun 72. oturumunda "Aydınlanma ve Dini Hoşgörü" kararı kabul edilmiştir. Söz konusu kararın temel amacı, eğitime evrensel erişimin sağlanması, okuma-yazma oranının artırılması ve cehaletin ortadan kaldırılmasıydı.

Bu doğrultuda kolluk kuvvetleri, ilgili yapılar, kamu kurumları ve dini kuruluşlarla birlikte vatandaşların terörist ve aşırılık yanlısı grupların temsilcilerinin etkisi altına girmesini önlemeye yönelik çeşitli tedbirler uygulamaktadır. Bu alandaki çalışmalar, "Cehallete Karşı Aydınlanma" ilkesiyle yürütülmektedir.

İslam dininin gerçek anlamda hümanist özünü ortaya çıkarmak adına, Sayın Mirziyoyev'in inisiyatifleriyle, kalifiye personel yetiştirmek amacıyla İslam Medeniyeti Merkezi ve Semerkant'ta bulunan İmam Buhari Uluslararası Bilimsel Araştırma Merkezi kurulmuştur. Taşkent İslam Üniversitesi ise Özbekistan Uluslararası İslam Akademisi'ne dönüştürülmüştür.

Özbekistan'ın mevcut ulusal mevzuatı, bir yandan yasayı ihlal eden; ancak suçlarını anlayan ve yaptıklarından tövbe eden kişilere karşı devletin insani tutumunu yüceltmekte; diğer taraf-

tan da terör eylemlerinin işlenmesini önlemenin ve terör gruplarının faaliyetlerini ortaya çıkarmanın yöntemlerini belirlemektedir.

Sadece 2017-2018 yıllarında suç işlemekten tövbe eden ve barışçıl yaşam biçimini benimseyen 20.000'den fazla Özbekistan vatandaşının terör, aşırılık yanlısı veya diğer yasaklı örgüt ve grupların faaliyetlerine katılmaya meyilli kişilerden kaydı silinmiştir. Bunların 10.000'den fazlası; iş bulma, sosyal destek ve iş geliştirme konularında pratik yardım almıştır. 2018 senesinin Kasım ayında yayınlanan "Kendilerini Yanlışlıkla Terörist, Aşırılık Yanlısı veya Diğer Yasaklanmış Örgüt ve Grupların Bir Parçası Olarak Bulan Özbekistan Cumhuriyeti Vatandaşlarının Cezai Sorumluluktan Muaf Tutulmasına İlişkin Prosedürün İyileştirilmesi Hakkında" başlıklı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'ne göre, Özbekistan dışında olanlar da dahil olmak üzere, kendilerini yanlışlıkla yasaklı örgüt ve grupların oluşumunda bulan, eylemlerinin haksızlığını fark eden ve düzeltme yoluna giren vatandaşlara hizmet vermek üzere Özbekistan, Cumhuriyet Daireleri Arası Komisyon'u kurmuştur. Başsavcı liderliğinde, kendilerini yanlışlıkla yasaklı örgütlerin yapısında bulan vatandaşların cezai sorumluluktan muafiyet başvurularını değerlendirilmektedir.

Dini aşırılık yanlısı hareketlere karışan kişilerin rehabilitasyonundaki bir diğer mühim adım da terör ve aşırılık yanlısı faaliyetlerle ilgili suçlardan cezalandırılan kişilerin affedilmesine ilişkin Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin kabul edilmesidir. Ayrıca 2021 yılında terörle bağlantılı suçlardan hapis yatan 73 kişi, Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle affedilmiştir.

Unutulmamalıdır ki affedilen kişiler; sosyal uyum ve topluma yeniden entegrasyon için devletten gerekli yardım ve desteği almıştır. Sosyal, hukuki, tıbbi, psikolojik, ve maddi yardımlar konularında krediler tahsis edilmiş, barınma, istihdam ve eğitimle ilgili sorunlar çözülmüş ve bu kişilerin ihtiyaç duydukları ev aletleri tedarik edilmiştir.

Bu kapsamda söz konusu insanların medeni durumuna, mevcut sorunlarına ve dine karşı tutumuna odaklanan bir yaklaşım uygulanmaktadır. Bu unsurlar, geleneksel biçiminde incelenmekte, dini alan da dahil olmak üzere uygulanan sosyopolitik ve sosyoekonomik reformlar değerlendirilerek açıklayıcı çalışmalar yapılmaktadır. Tespit edilen sorunların çözümü için birtakım tedbirler alınmakta ve söz konusu şahıslar, belirli mesleklerde yetiştirilerek istihdam edilmektedir. Yani kişilerin topluma en kısa sürede entegre olmaları için gerekli tedbirler alınmaktadır.

2021 yılında ülkenin bazı bölgelerinde daha önce terör ve aşırılık yanlısı faaliyetlerde bulunan 7.101 kişinin sosyal durumu incelen-

miştir. Sonuç olarak, 2.637'si devlet ve kamu kuruluşlarının ortak çabalarıyla çözülen 2.865 sorun tespit edilmiştir. Geri kalanlar da gereken hassasiyetle ele alınmıştır. Nihayetinde 588 kişiye 10,9 milyar som mali yardım yapılmış, 40 kişiye kredi tahsis edilmiş, 93 kişiye iş kurmasında pratik yardım sağlanmış, 36 kişiye arsa tahsisi yapılmış, 87 kişinin kamu hizmetleriyle ilgili sorunları çözülmüş, 187 ev onarılmış, 196 kişi istihdam edilmiş, 324 kişiye de tıbbi destek gönderilmiştir, 680 bireye de diğer gerekli yardımlar sağlanmıştır.

Özbekistan'da terörün finansmanına karşı da etkin tedbirler alınmaktadır. Nitekim "Terörle Mücadele Yasası'nın 2. maddesi uyarınca, teröre sağlanan maddi ve teknik yardım da bir tür terör eylemi olarak kabul edilmektedir.

Bir örgüt, finansmanı da dahil olmak üzere terör eylemleri gerçekleştirmekten suçlu bulunursa, Terörle Mücadele Kanunu'nun 29. maddesi uyarınca sorumludur. Bu nedenle resmen terör örgütü ilan edilmiş ve mahkeme kararıyla tasfiye edilmiştir. Tasfiye halinde olan örgütlere ait mallar, devlet bünyesine geçirilmektedir. Mahkemeler tarafından terörist olarak kabul edilen uluslararası kuruluşlar ve bunların şubeleri ve temsilcilikleri de aynı sorumluluğu taşımaktadır.

Özbekistan; suç faaliyetlerinden elde edilen gelirlerin yasallaştırılmasına, terörizmin finansmanına ve kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanına karşı koymayı amaçlayan kanunu da 2019 yılında kabul etmiştir.

Özbekistan'da terörün finansmanı ile mücadele eden ulusal sistemi daha da iyileştirmek için titiz çalışmalar yürütülmektedir. Kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele alanlarında ulusal sistemin uluslararası standartların gerekliliklerine uygun hale getirilmesi için düzenlemeler yapılmaktadır.

Başsavcılığa bağlı Ekonomik Suçlarla Mücadele Dairesi, terörün finansmanı ile mücadele birimi olarak belirlenmiştir. Başsavcılık, yabancı ülkelerin yetkili makamlarıyla ile doğrudan bilgi alışverişini yapma hakkına sahiptir. Ayrıca Bakanlık, 167 devletin mali istihbarat servislerini birleştiren Egmont Grubu'nun tam üyesidir.

Sayın Mirziyoyev'in kararnamesi doğrultusunda 2018 yılında Başsavcı Yardımcısı'nın başkanlığında suç faaliyetlerinden elde edilen gelirlerin yasallaştırılmasına, terörizmin finansmanına ve Kitle İmha Silahlarının yayılmasının finansmanına karşı mücadele konusunda Bakanlık Arası Komisyon kurulmuştur. Komisyonun faaliyetleri kapsamında 3 kanun, 24 yönetmelik hazırlanmıştır. Ayrıca 12'si uluslararası, 25'i bakanlıklar arası ve 36'sı bakanlık düzeyinde toplam 73 belge hazırlanmıştır.

ANKASAM ANALİZ

Ukrayna Krizi, Nükleer Silahlar ve Belarus

Nükleer Silahların Yayılımının Önlenmesi Antlaşması'na (NPT) göre yasal olarak nükleer devlet olma statüsüne sahip beş ülke vardır. Aynı bu zamanda bu ülkeler, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin (BMGK) daimi üyeleridir. Söz konusu devletler, Amerika Birleşik Devletleri (ABD), Rusya, Fransa, İngiltere ve Çin'dir. Bahse konu olan aktörler, nükleer silahların ve nükleer savaşın tehlikesine dikkat çekerek böylesi bir savaşın yaşanmaması gerektiğini ifade ettikleri deklarasyonu 3 Ocak 2022 tarihinde yayın-

lamışlardır. Lakin bu deklarasyonun üzerinden iki ay geçmeden Rusya, nükleer silahların hazırlık ve alarm seviyesini yükselterek Ukrayna'ya yönelik müdahalesine karışabilecek devletlere gözdağı vermiştir. Dolayısıyla dünya yeniden bir nükleer savaş tehdidini konuşmaya başlamıştır. Tüm bu gelişmeler ise aslında 2002 yılından beri "ikinci Soğuk Savaş" döneminin yaşandığı yönündeki iddiaları teyit eder niteliktedir.

Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'in kamer-

Doç. Dr. Şafak OĞUZ
ANKASAM Güvenlik Danışmanı

alar önünde "caydırıcı güçlerin savaşa hazırlık seviyesinin özel bir moda getirilmesi" ya da "alarm seviyesinin yükseltilmesi" şeklinde verdiği emir, Moskova'nın üçüncü taraflara, yani Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü (NATO) ve ABD'ye karşı nükleer silahları caydırıcılık unsuru olarak değerlendirmesini beraberinde getirmiştir. Ancak Putin'in ifadesi, konunun uzmanları tarafından muğlak bir terim olmasından dolayı "sözlü bir nükleer tehdit" şeklinde yorumlanmıştır. Nitekim İngiltere Savunma Bakanı Ben Wallace, mevzubahis terimin Rus nükleer doktrininde yer almayan bir statü olmasından dolayı Rusya'nın asıl amacının dikkatleri başka yöne çevirmek olduğunu öne sürmüştür.

Diğer yandan Rusya'nın nükleer silah tehdidi, Putin'in 2020 yayımladığı nükleer doktrinde (Rusya Federasyonu'nun Nükleer Caydırıcılığa İlişkin Devlet Politikasının Temel İlkeleri),[1] Rusya'nın hangi şartlarda nükleer silaha başvuracağını belirttiği koşullara da uymamaktadır. Rusya söz konusu doktrinde zikredilen koşulları şu şekilde sıralamaktadır:

Rusya ya da müttefiklerinin topraklarına balistik füze fırlatılması durumunda

Rusya ya da müttefiklerine karşı nükleer silah kullanılması halinde Rusya'nın nükleer birliklerinin kullanılmasını engelleyecek şekilde kritik tesislerine saldırı düzenlenmesi durumunda

Rusya'nın varlığını tehdit edecek konvansiyonel bir saldırının gerçekleşmesi durumunda

Kremlin, her ne kadar muallak bir açıklama yapmışsa da mevcut koşulların yukarıda belirtilen şartlara uymadığı söylenebilir. Rusya'nın böylesi bir durumda nükleer silahların alarm seviyelerini değiştirmesi farklı bir sürece işaret etmektedir. Bu da aslında tüm devletler için "ilk kullanan olmama" ilkesinin retorikten ibaret olduğunun göstergesidir.

Rusya'nın elindeki nükleer silah sayıları konusunda farklı rakamlar telaffuz edilmektedir. Amerikan Bilim Adamları Federasyonu'na göre, Rusya'nın 5.977 ve ABD'nin 5.428 nükleer silahı bulunmaktadır. Ayrıca Rusya'nın 1.588, ABD'nin 1.644 göreve hazır stratejik silahı bulunmaktadır.[2] Stratejik nükleer silahların küresel çapta yarattığı tehditler açıktır. Daha küçük ölçekteki nükleer silahlar ise ayrı bir tehdit unsurudur. Rusya'nın taktik nükleer silahları, bölge için tehdit teşkil etmektedir. ABD'nin NATO çerçevesinde Türkiye, Belçika, İtalya, Hollanda ve Almanya'da 180-200 arasında taktik nükleer silahları vardır. Lakin bu silahlar yalnızca belirli uçaklarla kullanılabilir niteliktedir.

Anlaşılabileceği üzere, Ukrayna'da yaşanan gelişmeler, özellikle de Almanya, Hollanda ve Belçika tarafından "Soğuk Savaş kalıntısı"

gelişmeler şeklinde nitelendirilen taktik nükleer silahların taktik ve sembolik önemini bir kere daha ortaya koymuştur. Elbette modernize edilen bu silahların F-35 ile kullanılacak şekilde dizayn edilmesi, Türkiye'de bu silahlardan bulunması ve Türkiye'nin F-35 programından çıkarılması bu süreçte ayrıca ele alınması gereken bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Rusya'nın nükleer silahlar konusundaki adımıyla paralel bir şekilde Belarus Meclisi, aldığı bir kararla Belarus Anayasası'nın 18. maddesindeki nükleer tarafsızlık statüsünü değiştirmiş ve topraklarında nükleer silah konuşlandırılmasına yönelik bir anayasa değişikliğine giderek Rusya'nın Belarus topraklarına nükleer silah konuşlandırılmasının önünü açmıştır. Burada ilginç bir paradoks yaşanmaktadır. Soğuk Savaş'ın sona ermesinden hemen sonra Sovyetler Birliği döneminden Belarus, Ukrayna ve Kazakistan'da kalan silahların Rusya'ya geri verilmesi konusu gündeme gelmiştir. Belarus ve Kazakistan, bu konuda hızlı davranırken; Ukrayna, silahların geri verilmesine uzun bir süre ayak diremiştir. Günümüzde ise Putin yönetimi, Ukrayna'da nükleer silah teknolojisi kalmış olmasını, tehdit olarak değerlendirmektedir. İşte bu ortamda Belarus, Soğuk Savaş dönemindeki gibi Rus nükleer silahlarına ev sahipliği yapmaya hazırlanmaktadır.

Belarus Devlet Başkanı Alexandr Lukashenko'nun batının Polonya ve Litvanya'ya nükleer silah transfer ettiği bir ortamda kendisinin de Putin'den nükleer silah talep edeceğini belirtmesi ciddi bir iddiadır. Yukarıda da belirtildiği gibi, ABD'nin sadece beş Avrupa devletinde nükleer silahı bulunmaktadır. Bu dönemde Polonya ve Litvanya'ya böyle bir silah transferi yapılacağına yönelik iddia ise sadece Belarus'tan gelmiştir. Fakat bu iddialar, 2019 yılında önce ABD'nin ve daha sonra da Rusya'nın 1987 tarihli Orta Menzilli Nükleer Silahlar Sözleşmesi'nden çekilmesiyle birlikte ele alındığında, yaşanan gelişmeler çok daha tehlikeli bir boyut kazanmaktadır.

Tüm bu bilgiler değerlendirilirken hatırlanması gereken esas konu, George W. Bush yönetiminin 2002 yılında 1972 tarihli Füze Savunma Sistemi Sözleşmesi'nden çekildiğidir. Aslında dünya, bu hamlenin ardından "ikinci Soğuk Savaş" sürecine girmiştir. ABD ile Rusya arasında inişli çıkışlı ilişkiler yaşanmışsa da Soğuk Savaş sürecini andıran konvansiyonel/nükleer silahlanma yarışı devam etmektedir. ABD, Ulusal Füze Savunma Projesi çerçevesinde topraklarının nükleer silahlardan korunmasını amaçlayan bir füze savunma sistemi geliştirmeye devam etmektedir. Nitekim "İran tehdidi" öne sürülerek "Avrupa Aşamalı Uyarlanabilir Yaklaşım" çerçevesinde bu sistemin Avrupa ayağı tamamlanmıştır. Kuzey Kore tehdidi karşısında ise Asya-Pasifik

bölgesinde önemli bir savunma sistemi geliştirilmiştir. Konvansiyonel Ani Küresel olarak adlandırılabilir taarruz silahların geliştirilmesi devam etmektedir. Üstelik sistemin başarılı olması halinde, nükleer saldırı ve füze savunma sistemleri konusunun yeniden ele alınması gerekecektir. Nitekim bunu destekler nitelikte hipersonik seyir füzeleri geliştirme çalışmaları da sürmektedir.

ABD'nin hamleleri karşısında Rusya da bu alandaki çalışmalarını artırmıştır. Moskova yönetimi, RS-28 SARMAT silahları ve Avangard hipersonik füze sistemleri başta olmak üzere, konvansiyonel ve nükleer silah yeteneklerini hızla geliştirmektedir. Rusya'nın eş zamanlı olarak füze savunma sistemlerini de geliştirdiği bilinmektedir.

2002 yılında ABD'nin Füze Savunma Sistemi Sözleşmesi'nden çekilmesiyle başlayan İkinci Soğuk Savaş dönemindeki sözleşmelerden çekilme süreci, 2019 yılında ABD ve Rusya'nın Orta Menzilli Nükleer Silahlar Sözleşmesi'nden çekilmesiyle devam etmiştir. 1972 yılındaki SALT Görüşmeleri vesilesiyle başlayan stratejik nükleer silahların sınırlandırılması/azaltılması sözleşmelerinin devamı niteliğindeki NEW START Sözleşmesi ise ABD Başkanı Joe Biden tarafından son anda uzatılmıştır.

Brennan Soğuk Savaş dönemindeki nükleer silahlanmaya yönelik çığırın süreci, İngilizcede çığır anlamına gelen "Mad" kelimesini çağrıştıracak şekilde Mutual Assured Destruction (Karşılıklı Kesin İmha) şeklinde nitelendirmiştir. Günümüzde ABD ya da Rusya'nın yapacağı bir çığırın sadece iki devletin değil; tüm dünyanın yok olmasıyla neticelenebilir. Kendisini çığır olarak nitelendirmek doğru olmasa da Putin'in "Rusya'nın içinde olmadığı bir gezegeni ne yapalım"[3] sözleri, dünyanın tehlikeli bir uçurumun kenarına gelmesinin olasılıklar arasında yer aldığını ortaya koymaktadır.

[1] "Basic Principles of State Policy of the Russian Federation on Nuclear Deterrence", The Ministry of Foreign Affairs of the Russian Federation, https://archive.mid.ru/en/web/guest/foreign_policy/international_safety/disarmament/-/asset_publisher/rp0fiUBmANaH/content/id/4152094, (Erişim Tarihi: 01.03.2022).

[2] "Nuclear Forces", FAS, <https://fas.org/issues/nuclear-weapons/status-world-nuclear-forces/>, (Erişim Tarihi: 01.03.2022).

[3] Steve Rosenberg, "Ukraine Invasion: Would Putin Press the Nuclear Button?", BBC, <https://www.bbc.com/news/world-europe-60551140>, (Erişim Tarihi: 01.03.2022).

HABER ANALİZ

Rusya'nın Ukrayna Harekatı Ne Anlama Geliyor?

Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin, Batı'yla yapılan müzakerelerden istediği cevabı alamayınca, önce Ukrayna'daki ayrılıkçı yapılar olan Donestk ve Luhansk'ın bağımsızlığını tanıdı. Daha sonra ise 24 Şubat 2022 tarihinde Ukrayna'ya "Özel Operasyonu" başlatma emri verdi. Kiev, Harkov, Mariupol ve Kramatorsk dahil olmak üzere birçok bölgeye füze saldırılarının yapıldığı askeri harekatta çok sayıda asker ve sivil yaşamını yitirdi. Ukrayna Cumhurbaşkanı Vladimir Zelenski ise askerlik deneyimi olan herkesi orduya katılmaya çağırdı. Aynı zamanda Zelenski, yalnız bırakıldıklarını belirterek Kuzey Atlantik Anlaşması Örgütü (NATO) ve Batı'nın güvenlik garantisi vermekten korktuğunu dile getirdi. Putin ise "Ülkemiz için güvenlik riskleri o kadar yüksekti ki başka çaremiz yoktu. Rusya, dünya ekonomik sisteminin bir parçasıdır. Parçası olduğumuz sistemi neden yok edelim?"

açıklamasında bulundu.

Dünyayı alarma geçiren harekâta çeşitli tepkiler gelse de ülkedeki çok sayıda askeri tesis Rus güçleri tarafından imha edildi. Rus askerleri, Kiev'e ilerlerken; Zelenski de Putin'e seslenerek ölümleri durdurmak için müzakere çağrısı yaptı. Putin, Zelenski'nin çağrısına "Ukrayna'yla üst düzey müzakereye hazırız" diyerek olumlu karşılık verdi. Tansiyonun tırmandığı bir süreçte diplomasi masasının yeniden kurulması ise merak konusu oldu.

Rusya'nın Ukrayna'ya başlattığı harekatı Ankara Kriz ve Siyaset Araştırmaları Merkezi'ne (ANKASAM) değerlendiren uzmanlar, sürecin ne yönde ilerleyeceğinin belirsiz olduğunu ifade ediyor.

Sibel MAZREK
ANKASAM Medya
Koordinatörü

**Dr. Sabir
ASKEROĞLU**
ANKASAM
Avrasya Uzmanı

“Rusya’nın ne yapacağını kestirmek zor.”

Rusya’nın Ukrayna’nın birçok bölgesinde operasyon başlattığına dikkati çeken ANKASAM Uluslararası İlişkiler Uzmanı Dr. Sabir Askeroğlu, durumun sürecin gidişatına göre değişebileceğini belirterek Moskova yönetiminin atacağı adımları kestirmenin güç olduğunu söyledi.

Putin’in Ukrayna’nın işgal edilmeyeceğine dair yaptığı açıklamasını hatırlatan Askeroğlu, “Ukrayna’ya hiçbir şekilde müdahale edilmeyeceği ifade ediliyordu ama bu operasyon gerçekleşti. Rusya’da devlet yetkililerinin yaptığı açıklamalar, sahadaki adımlarla uyumuyor. Aslında bu, hep böyle olmuştur. Suriye konusunda da Rusya, meseleye dahil olmayacakları yönündeki açıklamalara rağmen müdahalede bulunmuştu.” dedi.

Askeroğlu, Rusya’da devlet yetkilileri arasında operasyona yönelik bir fikir birliğinin bulunmadığını vurgulayarak mevcut durumda sürecin ne yönde ilerleyeceğinin bilinmediğini ifade etti. Batı’nın Rusya’ya yönelik yaptırım açıklamalarına ilişkin değerlendirmede bulunan Askeroğlu, “Burada asıl önemli olan; ‘Amerika Birleşik Devletleri (ABD), Rusya’nın Ukrayna’ya yapmış olduğu müdahale sonucunda Moskova’yı cezalandırmak istiyor mu?’ sorusunun cevabıdır. ABD, bunu gerçekten istiyorsa, diplomasiye dönülmez. Aksi halde Rusya, kendisini bir tuzağa sokmuş olur; ancak Batı’nın açıkladığı yaptırımlar, Moskova’yı caydırmayacaktır. Kremlin’i caydıracak bir adım ise Ukrayna Ordusu’nun önemli ölçüde silahlandırılması olacaktır. Buna yönelik bazı hamleler yapılıyor.” diyerek açıklamalarını noktaladı.

Hüseyin DİRİÖZ
Emekli Büyükelçi

“Barış görüşmeleri, Güney Kafkasya’daki işbirliği süreçlerini hızlandıracak.”

Azerbaycan ile Ermenistan arasında kalıcı barışın sağlanmasına yönelik atılan adımların Güney Kafkasya’daki işbirliği süreçlerini de hızlandıracaklarını belirten ANKASAM Uluslararası İlişkiler Uzmanı Dr. Doğan Başaran, bu durumun tüm devletlerin ekonomik kazanım sağlayacakları yeni süreçlere kapı aralayacağını ileri sürdü. Başaran, “Bu noktada Azerbaycan ile Ermenistan arasındaki sınırların belirlenmesi ve Zengezur Koridoru’nun açılması gibi iki mühim meselenin çözülmesi beklenmektedir. Mevzubahis beklentiye rağmen Erivan yönetimi, şimdiki kadar süreci ağırdan almıştır. Bunun temel nedeni, Ermeni siyasetinin geleneksel yapısında ve ordu başta olmak üzere diğer kurumlarda işgal yanlısı eğilimlerin güçlü olmasıdır. Bu çerçevede Batı’ya entegre olmak ve bunun içinde normalleşme süreçlerini işletmek isteyen Paşinyan, belirli dinamikleri gözetilen dengeli bir politika uygulamış ve yavaş da olsa mühim adımlar atmıştır.” dedi.

Paşinyan’ın savaş yenilgisinin ardından düzenlenen protestoları ve darbe girişimini bertaraf etmesinin ve erken seçimden zaferle çıkmasının sürece ivme kazandırdığını vurgulayan Başaran, Azerbaycan’la ilişkileri normalleştirmenin Ermenistan’ın uluslararası toplumdan tecrit edilme durumunu ortadan kaldıracaklarını ve yeni koridorlar üzerinden Ermenistan’ın jeopolitik ve jeoekonomik kazanımlar elde edeceğini söyledi.

Başaran, iki ülke ilişkilerinin normalleşmesinin Orta Koridor’u bölgesel ve küresel ulaştırma ve enerji güzergahlarının en düşük maliyetli ve en güvenilir rotası haline getireceğini ifade ederken; görüşmelerin AB arabuluculuğunda yapılmasını, Rusya’nın bölgedeki etkisinin azalacağını bir göstergesi olarak yorumladı.

**Prof. Dr. Vişne
KORKMAZ**

“Barış görüşmeleri, Güney Kafkasya’daki işbirliği süreçlerini hızlandıracak.”

Rusya’nın Ukrayna’ya yönelik müdahalesinde hedefin tam olarak tahmin edilemediğini, bunun sadece Moskova’da operasyonu planlayanlar tarafından bilindiğini iddia eden Prof. Dr. Vişne Korkmaz, “Operasyon sınırlı da olsa işgale de dönse sonuç değişmeyecek. Önemli olan bugün bu noktaya gelinmemesiydi. Rusya, revizyonist stratejilerini dünyanın gözünü Ukrayna’ya çevirdiği bir süreçte uygulayabilme gücünü gösterdi. Esas mesele, operasyonun engellenememiş olması.” ifadelerini kullandı.

NATO’nun sürece yönelik yaklaşımını değerlendiren Korkmaz, “Rusya, 2008 yılında Gürcistan müdahalesiyle saldırgan adımlar atabileceğini gösterdi; fakat NATO, konumunu açık kapı politikası olarak sürdürdü. Bugün Ukrayna’da yaşananlar, NATO’nun açık kapı politikasının bir neticesidir. Burada Batı’nın belli bir provokasyon yaptığı aşikâr. Ukrayna’ya söylenen de şu anda NATO’ya üye olmasının mümkün olmadığıydı. Burada politik bir mesaj var. Söz konusu mesajın Rusya’yı caydırabileceği üzerinden bir hesaplama yapıldı; lakin bu hesaplamanın son derece hatalı olduğu da şu anda ortaya çıktı. Zaten tahmin edilen şeyler vardı ama bunları kimse kabul etmek istemedi. Verilen mesajların Rusya’yı caydırabileceği düşünülüydü ya da Rusya’yı caydırmasa dahi cezalandırma mekanizması olarak kullanılabileceğine inanıldı.” şeklinde konuştu.

ABD ve Avrupa Birliği (AB) tarafından açıklanan yaptırımların caydırıcılık aracı olmadığını dile getiren Korkmaz, Putin’in Ukrayna’ya yönelik müdahalenin mecburen yapıldığına ilişkin açıklamasına atf yaparak “Rusya’nın mecbur kaldığı için Ukrayna’ya girdiğini düşünmüyorum. Rusya, stratejik kazanımlar elde etmek amacıyla kendi isteğiyle Ukrayna’ya girdi. Rusya, kendisinin çevrelendiği söylemiyle müdahaleyi mecburiyet adı altında meşrulaştırabilir; fakat özellikle de Gürcistan ve Kırım saldırıları sonrasında Rusya’nın Karadeniz’de çevrelenmesi çok mümkün değildi. Dolayısıyla Rusya’nın burada daha çok jeopolitik kazanç odaklı davrandığı görülmektedir. Bu yüzden de caymadı. Moskova, olası kazanımlarının ödeyeceği bedelden daha yüksek olduğunu düşünüyor.” dedi.

Diplomasi çabalarına da değinen Korkmaz, “Rusya’nın Ukrayna harekâtı, maliyetli bir operasyon ve Moskova, bunu belli bir amaç için yapıyor. Hedefine ulaştığında da duracaktır. Bu amacın ne olduğu tam olarak bilinmemektedir. Diplomasinin alanı da bu sürece göre belirlenecektir; fakat mevcut durumda krizin barışçıl yollarla çözülmesine ilişkin eski noktada değiliz. Çünkü Rusya Minsk Anlaşmalarını reddetti. Dolayısıyla yeni diplomasi sürecinin nerede kurulacağını, yalnızca Rus operasyonunun durduğu nokta söyleyecek” değerlendirmesinde bulundu.

Coşkun BAŞBUĞ
Emekli Albay

“Rusya Ukrayna’ya müdahale ederek çöken NATO’yu kurtardı.”

Rusya’nın Ukrayna’ya böylesi bir müdahalede bulunacağını hiç kimse tarafından beklenmediğini söyleyen Emekli Albay Coşkun Başbuğ, Ukrayna’ya düzenlenen operasyonun Rusya’nın söylemlerine ve eylemlerine zıt bir tablo ortaya çıkardığını belirtti.

ABD ve Rusya arasında gizli bir işbirliği olduğu iddialarına dair Başbuğ şu açıklamalarda bulundu: “Böyle bir şey mümkün. Bu konuda Suriye’den ders almamız gerekiyor. Suriye coğrafyasında ABD ve Rusya arasındaki kirliliği ortadadır. Zira iki taraf da birbirine dokunmuyor. İkisi de tek blok halinde Türkiye aleyhine birleşiyorlar. Dolayısıyla orada böyle bir işbirliğini yapan aktörler, burada neden anlaşmasın? O halde şunu sormak lazım; burada tiyatro oynanıyorsa amaç ne? ABD’nin bir tek amacı; NATO’yu yeniden canlandırmaktır. Çünkü ABD, NATO üzerinden üsler açarak farklı ülkelerde kendine alanlar açmayı başardı. NATO üzerinden silah sattı ve farklı yapılanmalarla çeşitli devletlerde darbe girişimlerinde bulundu. Yani NATO’nun verdiği gücün ABD’nin elinden gitmesi büyük bir kayıp olur ve ABD çöker. Bundan ötürü Washington yönetiminin NATO’yu ayakta tutacak bir gerekçeye, bir oyuna ihtiyacı var. Bu oyun da Rus tehdidinin canlandırılmasıdır. Bunun için ise Rusya’nın kısıtlanması ve saldırganlaştırılması lazımdır. Bana göre, şu anda yaşananlar bu şekilde özetlenebilir.”

Başbuğ, ABD’de NATO’yla ilgili hazırlanan bir rapora dikkat çekerek, söz konusu raporda NATO’nun ruhunu yitirdiğine ve bu sebeple de kurumun canlandırılması gerektiğine yönelik bilgilerin yer aldığını belirtti. Başbuğ, “ABD’nin yapacağı iş, Rusya’yı kışkırtmaktır. Washington yönetimi, eski Sovyet coğrafyasındaki ülkelere, ‘Kızıl tehlike’nin hala devam ettiğini. Bu nedenle beraberlik göstermek zorunda olduklarını söyleyecektir. Zaten ABD, bu hedef doğrultusunda NATO’nun doğruya doğru genişlemesini teşvik etti. Rusya ise bunu ulusal güvenliğine yönelik bir tehdit olarak görüyor.” dedi.

Rusya’nın Ukrayna’ya müdahalesinin çöken NATO’yu kurtardığını öne süren Başbuğ, “Rusya, Ukrayna’yla sınırlı kalmayacaktır. Putin, zamana yayararak Sovyetler Birliği’ni tekrar canlandırmak istiyor. Bu uzun bir süreyi kapsayacak olsa da Moskova adım adım mevzubahis plana doğru yürüyor.” değerlendirmesi yaptı.

“Rusya’nın Ukrayna harekâtı, tüm Avrupa ve dünya için bir felaket.”

Rusya’nın Ukrayna’ya yönelik harekâtı için yorum yapmanın zor olduğunu söyleyen Gazeteci Maryna Rakhlei, Rusya’nın temelsiz ve tek taraflı bir savaş başlattığını öne sürdü.

Operasyonun tüm Avrupa ve dünya güvenliğini tehdit ettiğini vurgulayan Rakhlei, devletlerin Ukrayna’ya yardım etmesi gerektiğini dile getirerek “Dünya, Rusya’nın Ukrayna operasyonu ile değişti. Artık yeni bir dönem var.” yorumunu yaptı.

Maryna Rakhlei
Gazeteci

BASINDA ANKASAM

28 Şubat 2022

Ankara Kriz ve Siyaset Araştırmaları Merkezi (ANKASAM) Başkanı Prof. Dr. Mehmet Seyfettin Erol, Türkiye-Özbekistan diplomatik ilişkilerinin 30. yılını Dünya Gazetesi’ne değerlendirdi.

28 Şubat 2022

ANKASAM Uluslararası İlişkiler Danışmanı Dr. Kadir Ertaç Çelik, Kanal B Güne Bakış programında Rusya-Ukrayna meselesini değerlendirdi.

28 Şubat 2022

ANKASAM Uluslararası İlişkiler Uzmanı Dr. Doğan Başaran, A Haber Ajans programında Rusya-Ukrayna gerilimini değerlendirdi.

28 Şubat 2022

Ankara Kriz ve Siyaset Araştırmaları Merkezi (ANKASAM) Başkanı Prof. Dr. M. Seyfettin Erol Rusya’nın Ukrayna’ya saldırısı karşısında ABD’nin tutumunu, Başkan Joe Biden’ın açıklamaları bağlamında kaleme aldı.

28 Şubat 2022

ANKASAM Başkanı Prof. Dr. Mehmet Seyfettin Erol, TRT Haber’de Rusya-Ukrayna hareketini değerlendirdi.

28 Şubat 2022

ANKASAM Uluslararası İlişkiler Danışmanı Dr. Kadir Ertaç Çelik, Bengütürk TV’de Rusya-Ukrayna meselesini değerlendirdi.

28 Şubat 2022

ANKASAM Uluslararası İlişkiler Uzmanı Dr. Doğan Başaran, Ülke TV Haber Bülteni programında Rusya-Ukrayna gerilimini değerlendirdi.

28 Şubat 2022

Ankara Kriz ve Siyaset Araştırmaları Merkezi (ANKASAM) Uzmanı Dr. Sabir Askeroğlu, Rusya’da Ukrayna’daki harekate karşı çıkan göstericilerin düzenlediği protestoları Haber Global’e değerlendirdi.

1 Mart 2022

ANKASAM Başkanı Prof. Dr. Mehmet Seyfettin Erol, TRT Haber’deki Haber Kuşağı programında Rusya-Ukrayna Savaşı’nı değerlendirdi.

BASINDA ANKASAM

1 Mart 2022

ANKASAM Uluslararası İlişkiler Uzmanı Dr. Doğancaş Başaran, TV5 Haber Merkezi programında Rusya-Ukrayna gerilimini değerlendirdi.

1 Mart 2022

Ankara Kriz ve Siyaset Araştırmaları Merkezi (ANKASAM) Başkanı Prof. Dr. Mehmet Seyfettin Erol'un Rusya-Ukrayna Krizi'ne yönelik VOA Türkçe'ye yaptığı değerlendirmelere Sondakika.com'da yer verildi.

1 Mart 2022

Ankara Kriz ve Siyaset Araştırmaları Merkezi (ANKASAM) Başkanı Prof. Dr. Mehmet Seyfettin Erol'un Rusya-Ukrayna Krizi'ne yönelik VOA Türkçe'ye yaptığı değerlendirmelere Haber Tuar'da yer verildi.

1 Mart 2022

Ankara Kriz ve Siyaset Araştırmaları Merkezi (ANKASAM) Başkanı Prof. Dr. Mehmet Seyfettin Erol'un Rusya'nın Ukrayna Harekatı'na yönelik Anadolu Ajansı'nda yayınlanan analizi, çok sayıda basın kuruluşunun haber sitesinde paylaşıldı.

1 Mart 2022

Ankara Kriz ve Siyaset Araştırmaları Merkezi (ANKASAM) Uzmanı Cenk Tamer'in kaleme aldığı "Rusya-Çin Ekseni" Mükün mü?" başlıklı yazı, Kırmızılar haber portalında paylaşıldı.

1 Mart 2022

Ankara Kriz ve Siyaset Araştırmaları Merkezi (ANKASAM) Başkanı Prof. Dr. Mehmet Seyfettin Erol, Rusya'nın Ukrayna Harekatı'nın Suriye'ye yönelik yansımalarını Al Arabiya'ya değerlendirdi.

1 Mart 2022

ANKASAM Başkanı Prof. Dr. Mehmet Seyfettin Erol, A Haber Ajans programında Rusya-Ukrayna savaşını değerlendirdi.

2 Mart 2022

ANKASAM Başkanı Prof. Dr. Mehmet Seyfettin Erol, TRT Haber Gece Bakışı programında Rusya-Ukrayna Savaşı'nı değerlendirdi.

2 Mart 2022

ANKASAM Uluslararası İlişkiler Uzmanı Dr. Doğancaş Başaran, TVNET Yeni Bir Gün programında Rusya-Ukrayna Savaşı'nı değerlendirdi.

BASINDA ANKASAM

2 Mart 2022

ANKASAM Dış Politika Uzmanı Emrah Kaya, A Haber Ajans Gün İçi programında Rusya-Ukrayna krizini değerlendirdi.

2 Mart 2022

ANKASAM Başkan Başdanışmanı Emekli Büyükelçi Aydın Nurhan, TRT Haber Satır Başı programında Rusya-Ukrayna Savaşı'nı değerlendirdi.

2 Mart 2022

ANKASAM Uluslararası İlişkiler Uzmanı Dr. Doğancaş Başaran, Ülke TV Akşama doğru programında Rusya-Ukrayna Savaşı'nı değerlendirdi.

2 Mart 2022

Ankara Kriz ve Siyaset Araştırmaları Merkezi (ANKASAM) Başkanı Prof. Dr. Mehmet Seyfettin Erol'un Orta Koridor'un önemine dair Anadolu Ajansı'na yaptığı değerlendirmeler çok sayıda basın kuruluşunun haber sitelerinde paylaşıldı.

2 Mart 2022

Ankara Kriz ve Siyaset Araştırmaları Merkezi (ANKASAM) Başkanı Prof. Dr. Mehmet Seyfettin Erol'un Rusya-Ukrayna Savaşı'na yönelik Anadolu Ajansı'nda yayınlanan analizine Millet Gazetesinde yer verildi.

2 Mart 2022

Ankara Kriz ve Siyaset Araştırmaları Merkezi (ANKASAM) Başkanı Prof. Dr. Mehmet Seyfettin Erol, AB'nin göç politikasını ve çifte standart uygulamasını TRT Haber internet sitesine değerlendirdi.

2 Mart 2022

Ankara Kriz ve Siyaset Araştırmaları Merkezi (ANKASAM) Uzmanı Dr. Doğancaş Başaran, Ülke TV'de Hande Koçyiğit'in sunuculuğunu yaptığı Ülkede Bugün programına konuk oldu.

2 Mart 2022

Ankara Kriz ve Siyaset Araştırmaları Merkezi (ANKASAM) Başkanı Prof. Dr. Mehmet Seyfettin Erol, Asya ile Avrupa arasında ticaret ve ulaşım güzergahlarından olan Orta Koridor'un önemini Anadolu Ajansı'na değerlendirdi.

2 Mart 2022

Ankara Kriz ve Siyaset Araştırmaları Merkezi (ANKASAM) Başkanı Prof. Dr. Mehmet Seyfettin Erol, Ülke TV'de Ebru Kaçar'ın sunuculuğunu yaptığı Öğle Ajansı programına konuk oldu.

BASINDA ANKASAM

3 Mart 2022

ANKASAM Başkanı Prof. Dr. Mehmet Seyfettin Erol, Rusya-Ukrayna Savaşı'na ilişkin TRT Kürdi'ye değerlendirmelerde bulundu.

3 Mart 2022

ANKASAM Uluslararası İlişkiler Uzmanı Dr. Doğancahan Başaran, A Haber Gece Ajansı programında Rusya-Ukrayna Savaşı'nı değerlendirdi.

3 Mart 2022

ANKASAM Başkanı Prof. Dr. Mehmet Seyfettin Erol, Bengütürk TV Haber Bülteni programında Rusya-Ukrayna Savaşı'nı değerlendirdi.

3 Mart 2022

ANKASAM Uluslararası İlişkiler Danışmanı Dr. Kadir Ertaç Çelik, Bengütürk TV Düşünce Haritası programında Rusya-Ukrayna Savaşı'nı değerlendirdi.

4 Mart 2022

ANKASAM Başkan Başdanışmanı Emekli Büyükelçi Aydın Nurhan, Flash TV'de Rusya'nın Ukrayna savaşını değerlendirdi.

4 Mart 2022

ANKASAM Başkanı Prof. Dr. Mehmet Seyfettin Erol, Ulusal Kanal Gün Ortası programında Rusya-Ukrayna Savaşı'nı değerlendirdi.

4 Mart 2022

ANKASAM Başkan Başdanışmanı Emekli Büyükelçi Aydın Nurhan, Ülke TV'de Rusya-Ukrayna Savaşı'nı değerlendirdi.

4 Mart 2022

ANKASAM Başkanı Prof. Dr. Mehmet Seyfettin EROL, TV5 Günden Yansıyanlar programında Rusya-Ukrayna Savaşı'nı değerlendirdi.

4 Mart 2022

ANKASAM Uluslararası İlişkiler Uzmanı Dr. Doğancahan Başaran, Bengütürk TV'de Rusya-Ukrayna Savaşı'nı değerlendirdi.

BASINDA ANKASAM

4 Mart 2022

ANKASAM Başkan Başdanışmanı Emekli Büyükelçi Aydın Nurhan, TVNET'te Rusya-Ukrayna Savaşı'nı değerlendirdi.

4 Mart 2022

ANKASAM Uluslararası İlişkiler Uzmanı Dr. Doğancahan Başaran, A Haber Gece Ajansı programında Rusya-Ukrayna Savaşı'nı değerlendirdi.

5 Mart 2022

Ankara Kriz ve Siyaset Araştırmaları Merkezi (ANKASAM) Başkanı Prof. Dr. Mehmet Seyfettin Erol'un AB'nin göç politikası ve çifte standart uygulamasına yönelik TRT Haber internet sitesine yaptığı değerlendirmelere, Yunanca yayın yapan Helmut haber portalında yer verildi.

5 Mart 2022

Ankara Kriz ve Siyaset Araştırmaları Merkezi'nin (ANKASAM) 24.01.2022 tarihinde düzenlediği Ukrayna-Türkiye: Diplomatik İlişkilerin 30. Yılı Konferansı, Yenises Dergisi'nin Mart 2022 tarihli yeni sayısında yayınlandı.

5 Mart 2022

ANKASAM Uluslararası İlişkiler Danışmanı Dr. Kadir Ertaç Çelik, TRT Arapça'da Rusya-Ukrayna Savaşı'nı değerlendirdi.

5 Mart 2022

ANKASAM Başkan Başdanışmanı Emekli Büyükelçi Aydın Nurhan, TVNET'te Rusya-Ukrayna Savaşı'nı değerlendirdi.

5 Mart 2022

Ankara Kriz ve Siyaset Araştırmaları Merkezi (ANKASAM) Başkan Başdanışmanı Emekli Büyükelçi Aydın Nurhan, TV5'te Ali Ekber Mete'nin sunuculuğunu yaptığı Ankara Bürosu programına konuk oldu.

5 Mart 2022

ANKASAM Başkanı Prof. Dr. Mehmet Seyfettin EROL, Ulusal Kanal Fikir Meydanı programında Rusya-Ukrayna Savaşı'nı değerlendirdi.

6 Mart 2022

ANKASAM Başkanı Prof. Dr. Mehmet Seyfettin EROL, A Haber Gece Ajansı programında Rusya-Ukrayna Savaşı'nı değerlendirdi.

BASINDA ANKASAM

6 Mart 2022

ANKASAM Başkanı Prof. Dr. Mehmet Seyfettin EROL, TRT Haber Gece Bakışı programında Rusya-Ukrayna Savaşı'nı değerlendirdi.

6 Mart 2022

ANKASAM Başkan Başdanışmanı Emekli Büyükelçi Aydın Nurhan, Habertürk TV'de Rusya-Ukrayna Savaşı'nı değerlendirdi.

Ankara Kriz ve Siyaset Araştırmaları Merkezi (ANKASAM) bünyesinde faaliyet gösteren ve uluslararası hakemli dergi olan *Uluslararası Kriz ve Siyaset Araştırmaları Dergisi*'nin son sayısı yayımlanmıştır. *Academic Keys, ASOS Index, CEEOL, Cite Factor, DRJI, Index Copernicus, İdeal Online, Research Bible, Sindex ve TÜBİTAK DERGİPARK* veri tabanları tarafından taranan dergimize aşağıdaki bağlantı üzerinden ulaşabilirsiniz.

ULUSLARARASI KRİZ VE SİYASET ARAŞTIRMALARI DERGİSİ CİLT V , SAYI II

BÖLGESEL ARAŞTIRMALAR DERGİSİ

Ankara Kriz ve Siyaset Araştırmaları Merkezi (ANKASAM) bünyesinde faaliyet gösteren ve uluslararası hakemli dergi olan *Bölgesel Araştırmalar Dergisi*'nin son sayısı yayımlanmıştır. *Academic Keys, ASOS Index, CEEOL, Cite Factor, DRJI, Index Copernicus, İdeal Online, Research Bible, Sindex ve TÜBİTAK DERGİPARK* veri tabanları tarafından taranan dergimize aşağıdaki bağlantı üzerinden ulaşabilirsiniz.

ANKASAM BÖLGESEL ARAŞTIRMALAR DERGİSİ CİLT V , SAYI II

